

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Forma disponendi ad haeresim abiura[n]dam eu[m] qui est suspectus de
haeresi vehementer.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

hoc eodem commentario. §. iam vt constat. & ita nominatim faciendum docet in hac causa, quocumque modo in delicto fuerit processum, Conradus Brunus lib. 4. de heret. c. 10.

Inquisitores per alios possunt pronuntiare sententias.

Et quamquam in alijs causis index ipse, non alius sententiam pronuntiare debeat, Inquisitores tamen hereticæ prauitatis per alios possunt eas recitare. c. vt commissi. in principio. de heret. lib. 6. vbi notant Joannes And. Dominicus, & alij. tradit Conradus Brunus lib. 4. de heret. c. 10. & Ioannes Roias in singularibus fidei, singula. 94. in prin. Nam Inquisitores sicut Episcopi sententias possunt per alios recitare, vt dicit Gemianus in cap. vlt. de re iud. & Bernardus in Lucerna verbo, sententia. §. 9. idem verbo, Inquisitor. §. 28.

De die profrenda sententia.

Iam sententiæ reorum de die, non de nocte profrendi debent. Panormitanus in c. consiluit. de officio delegati. & ibi Felynus: fieri tamen potest quandoque, vt ob multitudinem reorum, & prolixitatem processuum, & delictorum, non possunt comode aliquorum sententiæ interdum in hoc crimine pronuntiar, presertim quo tempore ad actionem fidei publicam plures rei simul produciuntur, quo casu quâuis de nocte nonnullorum sententiæ proferantur, non ideo reddentur vane, aut nullæ: melius tamen erit, & securius propter alia pericula, quæ ob tenebras interuenire possunt, interdum omnia absolueri.

Qualiter ordinanda sunt condemnatoria.

Postremo, sententia condemnatoria ita formabitur, vt in ea primum qualitas hæresum, & errorum à reo assertorum declaratur: inde diligens criminum, inuestigatio, citationes, admonitiones, confessiones, probationes legitime, inducunt ad penitendum competentes data, obduratus in erroribus reorum animus, & reliqua quæ ad iustum processum faciendum, attinent, enumerentur; tandem pro qualitate criminis secundum leges, & regulas in hoc crimine obseruandas subiungatur ipsa sententiæ dispositio. Conradus Brunus lib. 4. de heret. c. 10. Simancas de catho. instit. tit. 60. nu. 2.

Cetera vero, quæ ad particulares quorundam reorum sententias spectant, veluti impenitentium, & relapsorum, paulo post suis locis dicam: hic enim in genere tantum ostendimus, quæ in pronuntiandis sententijs sint obseruanda. & multa consulo omisimus, quæ vel in hoc crimine locum non habent, vel facilia sunt, & cuique vel mediocriter erudito, nota.

Si eodem sententia qualiter executioni mandanda.

Sed iam alterum susceptæ disputationis, caput abfoluamus, videlicet, de sententiæ pronuntiatione, in quo hæc summa est: Si rei contra quos sententia lata est, relapsi fuerint, aut impenitentes, cuius rei seculari relinquuntur, nec in his vlla amplius sunt Inquisitorum partes, sed illi per iudices seculares statim debent vltimo affici supplicio, vt alibi fusius dictum est.

Admonitio Inquisitorum ad penitentes.

Quod si penitentes, & reconciliati fuerint, & in publicum spectaculum producti eo die, quo sunt in eos sunt prolata, ad solitos sancti officij carceres reducendi sunt, & die sequenti producantur in adiutorio Inquisitorum, & admonentur eorum quæ per sententias fuerint illis iniuncta, & quàm graues penas sint habituri, nisi humiliter iniunctas penitentias adimpleant: quibus peractis, nunquamque mittentur ad locum, quem ei per sententiam assignauerunt.

A Illos vero, quos ad penas trivremium condemnauerunt, ad carceres iudicium secularium transfundendos curabunt. in his denique quisque laudabile sue Inquisitionis consuetudinem obseruabit, quamuis superiora tuta sint, & quæ facile possint, aut debeant in hoc iudicio obseruari.

d Per modum qui sequitur condemnamus, Penitentiamus, seu potius penitentiamus. Penitentiamus dicit, non punimus, quonia quæ redeunt tibus imponuntur penitentia, non sunt proprie penas, sed salutare medicina, & penitentia quidē eius dicitur. B qui leuiter abiurauit, arbitrio Inquisitoris imponitur, iuxta personarum, & delicti qualitatem; in quo hoc est obseruandum, quod hic indicat Emericus, videlicet contraria eorum quæ commiserunt, reis iniungatur: quod etiam plenius explicui supra in hoc 3. par. commentario. 7. nu. 18. §. & dicitur eis sic; traditurque singulariter Zachimus tract. de heret. c. 20. vbi valde prudenter docet quomodo sint imponende penitentiales pænæ iuxta personarum, & delictorum qualitatem.

De quinto modo terminandi processum fidei per abiurationem de vehementi.

Vintusmodus processum fidei finit, & terminandi est, quando delatus de hæresi, processum meritis diligenter discussis cum bono consilio in iure peritorum, reperitur suspectus de hæresi vehementer: & hoc est quâdo delatus de hæretica prauitate, non reperitur legitime deprehensus, nec confessione propria, nec facti euidencia, nec testium productione legitima, sed sunt magna, & grauiata probata indicia contra eum, & talia per consilium iudicata, quæ illi reddunt suspectum vehementer de predicta hæretica prauitate.

D Circa istum talis practica est seruanda. Talis namque debet, vt suspectus vehementer de tali hæresi, abiurare illam hæreticam prauitatem, quod si postmodum relabatur, per na relapsus de bita puniatur: hoc est, quod tradatur brachio seculari vltimo supplicio feriendus, iuxta c. Accusatus. in prin. de heret. lib. 6. t. t. abiurabit publice, vel secrete, secundum quod suspectus est habitus publice, vel secrete, & apud plures, vel pauciores, & graues, vel leues, vt dictum est statim de illo, qui est suspectus leuiter de hæresi, & habet vt talis hæresim abiurare.

E Modus autem disponendi ad abiurationem talis erit.

Forma disponendi ad hæresim abiurandam eum, qui est suspectus de hæresi vehementer.

Si enim determinatum est per consilium, quod delatus ille debeat in cathedrali, vel alia solenni ecclesia publice abiurare, per aliquot dies

ante ex parte Episcopi, & Inquisitoris, vel eorū
 iterius, per omnes ecclesias illius ciuitatis, vel lo-
 ci, in quo henda est abiuratio antedicta, populo
 publicè indicatur, quod tali die, & in tali eccle-
 sia, Inquisitor de fide sermonem debet facere ge-
 neralem: & quod non erit sermo in illa ciuitate,
 vel loco, nisi ibi; & sic quod veniant, & habebūt
 indulgentiam consuetam. Et eadem die Inquisi-
 tor notificabit ad conuentus religiosorum, quod
 tali die non erit sermo in illo loco nisi suus. In-
 terim Inquisitor sit diligens ad componendum
 sermonem suum, formando secundum materiā,
 de qua agitur, informando populum de veritate
 fidei catholice, contra illam hæresim, quam de-
 latus ille habebit iurare, & ad formandum abiur-
 rationem, & sententiam cum episcopo, vel vica-
 rio ipsius, illius ciuitatis, vel loci: & etiam vt die
 præcedenti abiurationem, de sero ordinet, quod
 ponatur in medio in ecclesia vna sedes alta, in
 qua abiurandus ponatur.

Adueniente autem die Dominica ad abiura-
 tionem faciendam, & ad audiendam sententiā,
 seu penitentiam abiurando imponendam, In-
 quisitor sermonem faciet generalem, quo facto,
 legantur publicè per notarium, vel aliquem Fra-
 trem, vel clericum, ea de quibus ipse abiurandus
 est conuictus, & alia, ex quibus habitus est sus-
 pectus de hæresi vehementer: post dicitur sibi per
 Inquisitorem: Ecce a quod ex hic recitatis tu es
 nobis suspectus de tali hæresi vehementer; qua-
 re oportet quod tu purges te, & abies hæresim
 supradictam: & tunc ponetur coram abiurando
 liber Euangeliorum, & ipse ponet manus super
 illum: & si scit legere competenter, tradetur sibi
 sequens abiuratio in scriptis, & leger coram om-
 ni populo. Si autem nesciat legere competenter,
 notarius, vel aliquis religiosus, seu clericus, leget
 ea spatiosè, & abiurandus respondebit alta vo-
 ce, & intelligibili per hunc modum. Nam nota-
 rius, seu religiosus dicit sic: Ego talis de tali lo-
 co, & ipse respondebit per eadem verba: & ille,
 in iudicio constitutus; & iste respondebit per ea-
 dem verba semper in vulgari, & sic quousq; ab-
 iuratio sit finita, & abiurabit per formam teno-
 ris sequentis.

**Forma^b abiurandi hæresim, quando de-
 latus est suspectus vehementer.**

EGo talis de tali loco, talis diocesis, in iudicio
 personaliter constitutus coram vobis vene-
 randis dominis Episcopo talis ciuitatis, & fratre
 tali, Inquisitore hæreticæ prauitatis, in terris di-
 ctioni talis domini subiectis, sacrosanctis Euange-
 lijs positus coram me, & proprijs manibus per
 me tactis, iuro me credere corde, & profiteor ore
 illam sanctam fidem catholicam, & Apostolicā,
 quam sacrosancta Romana Ecclesia docet, pro-
 fiteor, predicatq; tenet. Item iuro me crede-
 re corde, & profiteor ore quod, &c. *Explicetur ar-
 ticulus catholicus contrarius illi hæresi, de qua vehe-
 menter est suspectus, vt verbi gratia, si est suspectus*

A de processione Spiritus sancti a Patre, et Filio; dice-
 tur sic. Iuro me credere corde, & profiteor ore, qd
 Spiritus sanctus procedit ꝑ a patre, & Filio, &
 æqualiter tanquā ab uno principio, & nō a duo-
 bus: & post abiuret hæresim contrariam sic: Et con-
 sequenter abiuro, abnego, & reuoco illam hære-
 sim, quæ falso, & mendaciter affirmat, quod Spi-
 ritus sanctus nō procedit a Patre, & Filio simul,
 tanquā ab vno principio, sed a duobus. Item iuro,
 quod nunquam prædictæ hæresi credidi, neque
 nunc credo, nec credam, nec illi adhasi, nec ad-
 hæreo de præsentibus, nec adhasere intendo, nec do-
 cui, nec docere intendo, nec docebo. Item iure,
 & promitto, qd talia, & talia, exprimat, propter
 quæ habetis me suspectum de huiusmodi hæresi
 vehementer, nunquam faciam, nec operam vt
 fiant, dabo. Quod si aliquid de prædictis fecero
 in futurum (quod Deus auertat), pennis de iure re-
 lapsus debitus, prom pto animo me submitto, pa-
 ratus subire omnem penitentiam, quam pro his
 quæ feci, & dixi propter quæ habetis me sus-
 pectum de dicta hæresi vehementer, decreueritis
 mihi iniungere; & illam iuro, & promitto pro vi-
 ribus adimplere, & nullatenus contraire: sic me
 Deus adiuuet, & hæc Evangelia sacrosancta.

B Prædicta autem abiuratio fiat in vulgari, ut
 ab omnibus capiatur, nisi fieret solummodo co-
 ram personis ecclesiasticis, qui linguam latinam
 intelligerent competenter. Si autem abiurau-
 rit secretè, scilicet in palatio Episcopi, vel in ca-
 pitulo fratrum, vel Camera Episcopi, vel Inqui-
 sitoris quando scilicet factum non est publicū;
 modo consimili abiurabit.

C Facta autem prædicta abiuratione, Inquisitor
 poterit dicere ei, qui abiurauit, talia verba ibi pu-
 blicè, vel similia in effectu: Fili, tu suspensionem,
 quam de te, & merito habebamus, purgasti per
 abiurationem, quā fecisti; volo tamen te redde-
 re cautionem: Cautus tibi deinceps quō ages: nā
 si de cætero talia agas vel dicas, propter quæ pro-
 betur, quod incidetis in futurum in hæresim
 abiuratam, sine misericordia pœna relapsus debi-
 ta punieris, & vt relapsus traderis brachio sæcu-
 lari, vltimo supplicio feriendus: quare super om-
 nia elonges te a consortio hominum, vita, & mo-
 ribus ab alijs communiter dissidentium, ne te fa-
 ciant recidere in relapsum.

D Sit cautus notarius, qd ponat in actis, quō talis
 abiuratio facta est per talem, vt per suspectū de
 hæresi vehementer, & non solum leuiter, ad hoc
 vt si relabatur, sciatur qualiter puniretur: ꝑ quia
 pœna relapsus debita. Quibus peractis feretur sen-
 tentia, seu penitentia in hunc modum.

**Forma sententiandi eum, qui abiurauit
 vt suspectus vehementer.**

NOs N. Episcopus talis ciuitatis, & Frater N. 170
 Inquisitori hæreticæ prauitatis in terris ta-
 lis domini ditioni subiectis, à sancta sede Aposto-
 lica specialiter delegatus.

ATTENDENTES quod tu talis, de tali lo-
 co, & talis diocesis, talia, & talia commisisti,
 dicant

† Capit. r. de
 sum. Trin. &
 fide cath. li. 6

169
 Abiuratio
 fiat in vulgari,
 & quando
 possit fieri a-
 liter.

Admonicio
 facienda ab
 Inquisitore
 post abiura-
 tionem.

† Al. puniri
 debeat.